

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ὁ Καπετὰν Τζώρτζης καὶ τὰ κατὰ Παπουλάκον

ΥΝΕΧΙΖΩ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰς «Ἱστορικὰς Σελίδας» προωρισμένας νὰ ἀνασύρουν ἐκ τῆς λήθης μορφὰς ἐνδιαφερούσας καὶ ἐπεισόδια χαρακτηριστικὰ ἐκ τῆς ἐποποιίας τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Μία τοιαύτη φυσιογνωμία εἶνε καὶ ἡ τοῦ Καπετὰν Τζώρτζη, εἰς τὸ ὀργανωτικὸν τοῦ ὁποίου πνεῦμα, τὴν σύ-
νεσιν καὶ τὴν μετριοφροσύνην πολλὰ ὀφείλει τὸ ἔργον ἐκεῖνο τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος. Τὰ κατ' αὐτὸν ἐγνώρισα ἐκ τῶν ἰδιοχείρων Ἀπο-
μνημονευμάτων του, τὰ ὁποῖα ἐσχάτως ἀνεκάλυψα ἐν Βρατίλζα παρὰ
τῷ υἱῷ αὐτοῦ Νικολάφ.

Ὁ Γεώργιος Ἀθανασιάδης, υἱὸς τοῦ Χατζῆ Ἀθανασίου Ματθαίου, ἐκ χωρίου Λάστα τῆς Γόρτυνος, ἐγεννήθη τὸν Μάρτιον τοῦ 1793 ἐν Σμύρνῃ, ὅπου εἶχον προσφύγει οἱ γονεῖς αὐτοῦ καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἐκεῖ σπουδάσας τὰ πρῶτα γράμματα, κάτο-
χος δὲ τῆς Τουρκικῆς καὶ Ἰταλικῆς, μετὰ διαφόρους ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις ἐν Τεργέστη, Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἐγκατέστη
τῷ 1816 εἰς Ζάκυνθον ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ οἴκου
Μπογόζη καὶ Καλογιάννη. Μυθεῖς εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας
καὶ ὀρκισθεῖς παρὰ τοῦ ἱατροῦ Καλύδα, προαχθεῖς δὲ μετὰ μικρὸν
εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ «Ἱερέως Κατηχητοῦ», ἀφιερῶθη ἐξ ὁλοκλήρου
εἰς τὸν ἅγιον σκοπὸν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Πατρίδος παραμε-
λήσας καὶ ἐμπόριον καὶ ἄλλα ὕλικά συμφέροντα. Ἀμα ἐκραγεί-
σης τῆς ἐπαναστάσεως μετέβη εἰς Πελοπόννησον μετὰ σώματος
Ζακυνθίων καὶ ἐκεῖ ἐκτιμηθεῖς ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Θ. Κολο-
κοτρώνῃ ἐτοποθετήθη ὡς ὑπασπιστὴς καὶ γραμματεὺς παρὰ τῷ
υἱῷ του Πάνφ, ὃν ὁμως μετὰ τινας μῆνας ἐγκατέλειψε χάριν τοῦ
ἀνεψιοῦ τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ καπετὰν Νικήτα Σταματελοπού-
λου, ἀρχηγοῦ ἀσκήμου τότε καὶ πῶς ἐπιρρεποὺς εἰς τὸν πότον πλὴν
ἀνδρείου καὶ τιμίου τὸν χαρακτήρα. Τούτου τὰ προτερήματα ἔγνω
νὰ καλλιεργήσῃ ὁ Ἀθανασιάδης ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Πατρίδος.

Ὀντως δέ, τόνον ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἠθικοῦ τοῦ Νικηταρᾶ, οὗ ἀπέβη ὁ σοφὸς Μέντωρ, ὥστε νὰ ὁμολογῇται παρὰ πάντων τῶν ὀπλαρχηγῶν τοῦ Ἀγῶνος, ὅτι ὁ μὲν Νικηταρᾶς ἦτο ὁ βραχίον οὗτος δὲ ὁ νοῦς καθ' ὅλας τὰς πολεμικὰς ἐκείνου ἐπιχειρήσεις. Ἀνευ τοῦ Ἀθανασιάδου ὁ Νικηταρᾶς, περιωρισμένου ἄλλως τε πνεύματος καὶ ῥέπων εἰς τὸ πάθος τοῦ πότου, θὰ ἐσδύνετο, μία τόνον διαπρέφασα κατόπιν φυσιογνωμία. Ἡ διαγωγή αὕτη τοῦ Τζώρτζη εἶνε πλέον ἢ χαρακτηριστικὴ τῆς μετριοφροσύνης καὶ τοῦ ἀλτρουϊσμοῦ τοῦ ἀνδρός, διότι, ἐνῷ ἠδύνατο νὰ ἀναδειχθῇ ὁ ἴδιος, ἐπροτίμησε νὰ σκιασθῇ ὑπὸ τῆς αἴγλης τοῦ Νικηταρᾶ, ἣν ἐκεῖνος ἐδημιούργησε πρὸς τὸ συμφέρον καὶ μόνον τοῦ Ἀγῶνος, συμπληρώσας ἐν αὐτῷ τὰ ἴδια προσόντα τῆς ὀξείας ἀντιλήψεως καὶ συνέσεως καὶ ἀποτελέσας οὕτω μετὰ τοῦ Νικηταρᾶ δισυνπόστατον προσωπικότητα ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους.

Ἡ πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἀφοσίωσις τοῦ Ἀθανασιάδου, μετὰ τὴν δολοφονίαν τούτου, τὸν κατέστησεν ὑποπτον εἰς τὸ κρατοῦν τότε Φαναριωτικὸν κόμμα, οὕτω δὲ μετὰ πολλὰ ἔτη ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Ἑλλάδος εἰς Βασιλεῖον ἀναγνωρισθεῖσων τῶν πολυτίμων αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν, ἐτιμήθη μὲ τὸ μετᾶλλιον τοῦ Ἀγῶνος καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Νικηταρᾶ, ὅπως τῷ ἀποδοθῶσι τιμαὶ καὶ ἀξιώματα μεῖζονα. Διορισθεὶς τέλος Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἰασίῳ καὶ Γαλαζίῳ, εἶτα δὲ ἐν Ταϊγανίῳ τῷ 1853, ἤρξατο συγγράφων αὐτόθι τὰ «Ἀπομνημονεύματά» του, τὰ ὁποῖα εὐχρῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ἐδημοσιεύοντο ὡς ἀρίστη συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπαναστάσεως, διαφωτιστικὴ πολλῶν πραγμάτων καὶ προσώπων, ἅτινα ἐφθασαν μέχρις ἡμῶν ὅπως οὖν παραμεμρφωμένα.

Ἐλθωμεν ἤδη εἰς τὰ κατὰ τὸν Παπουλάκον ἢ Ἀγιοπατέραν. Ὀλίγοι ἴσως ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου» θὰ ἤκουσαν τὰ κατὰ τὸν ἀγύρτην τοῦτον ψευτοκαλόγηρον, ὅστις τοσαύτην γοητείαν ἐξήσκει ἐπὶ τῶν ἀπλοϊκῶν πληθυσμῶν τῆς Πελοποννήσου, ὥστε, ἂν ἐνεφορεῖτο στοιχειώδους καὶ πατριωτισμοῦ, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξεγείρῃ ἀληθῆ σταυροφορίαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος ἐμψυχῶν καὶ ἐνθουσιάζων εἰς τὸν ἀγῶνα, καθ' ὃν μάλιστα χρόνον ὁ Ἰμβραῆμ Πασᾶς προσεπάθει νὰ πνίξῃ εἰς τὸ αἷμα τὴν ἀγωνιώσαν πλέον Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν. Ἀκριβῶς δὲ τότε εἶχε σταλῇ παρὰ τοῦ Κολοκοτρώνη ὁ Νικηταρᾶς μετὰ τοῦ ἀναποστόλου του Καπετὰν Τζώρτζη πρὸς στρατολογίαν ἀνὰ τὰ χωρία τῆς Γαστούννης. Ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ἴδιος Καπετὰν Τζώρτζης, ὅπως διηγείται τὰ περίεργα συμβῆντα εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του μὲ τὴν ἀπλότητα καὶ διαύγειαν τοῦ συγγραφικοῦ του ὕφους :

« 19 Ἰουλίου 1821. — Φθάνω εἰς Μεσολόγγιον καὶ ἀφ' οὗ τοὺς καθιστόρησα τὰ πάντα, ἐξερχόμεθα μετὰ τοῦ Νικηταρᾶ εἰς Γαστούννην, ὅπου εἶχον φθάσει καὶ ὁ Καπ. Θ. Ζαχαρόπουλος μὲ

τοὺς ἄλλους στρατιώτας μας, ἀνταμωθέντες ἀμέσως μετὰ τοῦ Κυρ. Γεωρ. Σισίνη καὶ συνενοηθέντες μετ' αὐτοῦ, ἀρχίσαμεν τὴν στρατολογίαν μετὰ μεγίστης προθυμίας καὶ ταχύτητος. Περιερχόμενοι δὲ τὰ χωρία καὶ τὰς κωμοπόλεις διὰ τὴν σύναξιν στρατιωτῶν, ἀκούομεν νὰ ψιθυρίζηται μετ' ἐνθουσιασμοῦ παρὰ πάντων τὸ ὄνομα Παπουλάκος καὶ Ἀγιοπατέρας, μᾶς ἐπληροφόρουν δέ, ὅτι καὶ πολλοὶ προσκυνηταὶ ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Πελοποννήσου καὶ Σπάρτης, τρέχουν εἰς τὰ τριπόταμα διὰ νὰ τὸν

Ὁ Καπετὰν Τζώρτζης Ἀθανασιάδης

προσκυνήσουν φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ διάφορα μεγάλης ἀξίας σκεύη ἵνα τοῦ τὰ προσφέρουν.

18 Αὐγ. 1825. »Φθάσαντες δὲ εἰς Δίδρην, χωρίον ἀρκετὰ ἐκτεταμένον καὶ $\frac{1}{2}$ ὥραν ἢ $\frac{3}{4}$ ἀπέχουσιν τῶν τριποτάμων, ὅπου ὁ Παπουλάκος ἤδρευεν κτίζων καὶ ἐκκλησίαν, ἐκεῖ πληροφοροῦμεθα βασιμότερον περὶ τῆς μεγάλης του ἐπιρροῆς εἰς τὸν λαόν ἐν γένει καὶ τῆς ἀπαραδειγματίστου ἀφοσιώσεώς του εἰς αὐτόν. Λέγω λοιπὸν εἰς τὸν Νικηταρᾶν ὅτι: «Ἰδοὺ περίστασις, στρατηγέ, να κατατροπώσωμεν τὸν Ἱμπραϊμην καὶ βέβαια ὁ Θεὸς μᾶς τὸν ἔστειλε τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, διότι, καθὼς λέγουν, εἶναι ἀφωσιωμένος ὁ λαὸς εἰς αὐτόν, ἅμα κουνήσῃ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὁ ἴδιος, οἱ πάντες θὰ τρέξουν ὡς ἂν στραβοὶ καὶ οὕτως ὁ ἐχθρὸς κατα-

τροπώνεται». Ὁ Νικηταρᾶς μὲ λέγει: «Φθάνει νὰ μᾶς ἀκούσῃ» καὶ οὕτω μετὰ δύο ἡμέρας, ἅμα ἐσυνάχθησαν ἅπαντες οἱ στρατιῶται εἰς Δίβρην, ἐκινήσαμεν πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ Παπουλάκου μὲ περίπου 1500 στρατιώτας, τοὺς ὁποίους εἶχομεν συνάξει ἀπὸ Γαστούνην καὶ Πύργον. Πλησιάζοντες εἰς τὸν τόπον, ὅπου ὁ Ἅγιος Πατέρας ἐκτίζε τὴν Ἐκκλησίαν του, εἶχε δὲ καὶ τὰς καλύδας του, θεωροῦμεν μακρόθεν ἓνα μεγαλῶτατον Πανηγύρι· λαὸς ὑπὲρ τὰς πέντε ἢ ἑξή χιλιάδας, οἱ μὲν ἱστάμενοι οἱ δὲ καθήμενοι, μὲ μεγάλον σέβας καὶ ἀφοσίωσιν· ἄκρα σιωπὴ ἐκυρίευν εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν ἀπέραντον πεδιάδα καὶ πλησιάζοντες τὸν λαὸν ἅπαντες μᾶς ἔλεγον σιγανῇ τῇ φωνῇ «Ἀσκεπεῖς προχωρεῖς» «Καταβῆτε ἀπὸ τὰ ἄλογα», τὸ ὅποιον καὶ ἀκολουθήσαμεν, φθάσαντες δὲ πλησίον εἰς τὴν κτιζομένην ἐκκλησίαν, ὅπου λαὸς ἄπειρος ἔστεκεν ἀσκεπῆς καὶ προσευχόμενος, δὲν ἤκούετο τίποτε ἄλλο, παρὰ κλαυθοὶ γοεροὶ τῆς Καλογραίας του! (εὐρισκομένης ἐντὸς καλύδης) καὶ ἱστάμενοι ἐμπρὸς τῆς μετὰ μεγάλης εὐλαθείας ἀρκετοὶ χωρικοὶ, διηγεῖτο εἰς αὐτοὺς, τὰ ὅσα ἡ Παναγία τῆς εἶπεν τὰς προλαβούσας ἡμέρας καὶ ἐκεῖνο τὸ ἐσπέρας (εἰδομένην τὴν ἀγυρτεῖαν φανεράν ἀμέσως, ἀλλὰ καὶ τί ἡδυνάμεθα νὰ κάμωμεν ὅπου μία μόνη λέξις ἐναντίον αὐτῆς καὶ τοῦ Ἁγιοπατέρρα, μᾶς ἔχανεν εἰς τὴν στιγμὴν, σιωπῶντες λοιπὸν ἐπεριμέναν μὲν τὸ ἀποδησόμενον) τέλος ἐρωτῶμεν τοὺς περιστώτας «ποῦ εἶναι ὁ Ἅγιος;» μᾶς ἀποκρίνονται: «Εἰς αὐτὰ τὰ καλαμπόκια προσεύχεται». Μετ' ὀλίγον δὲ θεωροῦμεν καὶ παρουσιάζεται μακρὰν ἡμῶν, ἓνα μικρὸν καλογεράκι μὲ τρίχινον ὑποκάμισον, ξυπόλυτος καὶ μὲ σχοινίον διὰ ζωνάρι καὶ ἀναβάς ἐπὶ ἐνὸς λίθου, ἀρκετὰ ὀγκώδους διὰ νὰ φαίνεται, ἀρχίζει θεωρῶν τὸν Νικηταρᾶν κατὰ πρόσωπον, τὸν ὅποιον ποτὲ δὲν εἶχεν ἰδῆ, οὔτε αὐτὸν εἶχε γνωρίσει ὁ Νικηταρᾶς;

»Εἶσαι ἐσὺ ὁ «Τουρκοφάγος» λεγόμενος ὅπου σκοτώνεις τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τρώγεις κρέας τὴν Ἁγίαν ταύτην σαρακοστήν τῆς Παναγίας (τοῦ τὸ εἶχον εἰπεῖ, φαίνεται,) ὕπαγε νὰ ἐνταφιασθῇς ζωντανός, ἐσένα τὰ λέγω αὐτὰ» (ἀτενίζων καὶ βλέπων τὸν Νικηταρᾶν κατὰ πρόσωπον). Ὁ Νικήτας τρέμων ἀπὸ τὸν θυμὸν του, ἐτοιμάζετο νὰ ἀποκριθῇ ἢ καὶ κίνημα νὰ κάμῃ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ Καπ. Μοσχούλας, εὐρισκόμενοι πλησίον του τὸν ἡμποδίσαν καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς ἀνεχωρήσαμεν καθ' ἣν στιγμὴν καὶ ὁ Καλόγηρος ἐκατέβη καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὴν Καλύδην τῆς Καλογραίας του, μὴν ἀφήνοντές τον (τὸν Νικηταρᾶν) οὔτε διὰ λόγων νὰ ἐξηγηθῇ (διότι ἅπαντες οἱ στρατιῶται μᾶς οἱ ὑπὸ τὰς ὁδηγίας μας τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦσαν ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Παπουλάκον ὀνομάζοντές τον Ἅγιον). Ὁ δὲ Νικηταρᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ μᾶς λέγῃ καὶ νὰ μᾶς παρακαλῇ νὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ

1. Ὁ ψευτο-Καλόγηρος θὰ ἠσθάνετο πολὺ μέγα τὸ βάρος τῆς Ἁγιοσύνης καὶ... τῆς μοναξιάς, δι' ὃ ἐφρόντιζε φαίνεται νὰ τὰ μοιράσῃ ἀμφοτέρω μετὰ καλογραίας τινὸς τοῦ αὐτοῦ, ὥς ὁ ἴδιος, φυράματος!...

ὑπάγῃ νὰ σκοτώσῃ τὸν Παληοκαλόγηρον, ἡμεῖς δὲ καὶ λέγοντές του καὶ νὰ μὴν λαλῇ, τὸν ὠδηγήσαμεν μακρὰν τοῦ πλήθους, ὅπου καὶ ἐσκηνώσαμεν, οἱ δὲ στρατιῶταί μας ἅπαντες ἔμειναν ἐκεῖ προσκυνοῦντες τὸν Ἀγιοπατέρα. Μᾶς διηγοῦντο δὲ ὅτι καὶ ἄλλοι Ἀρχηγοὶ τὰ ἴδια ἔπαθαν ὡς τὸν Νικηταρᾶν, ἀλλὰ τὸν Ἄνδρ. Λόντον καὶ τὸν Ἄνδρ. Ζαήμην τοὺς ἐτυράννησε πολὺ περισσότερο ἀφήσας αὐτοὺς νὰ σταθῶμεν ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν ἀσκεπεῖς εἰς τὸν Ἥλιον.

Ἄφ' οὗ δὲ ἐκαταπραῦναμεν τὸν Νικηταρᾶν καὶ τὸν ἐκάμαμεν νὰ ἀποκοιμηθῇ μὲ τὸ νὰ ἔπασχεν ἡ ὑγεία του (ὁ Νικηταρᾶς ἀπὸ τὴν μεγάλην κατάχρησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμνεν εἰς τὸ ποτόν, ἤρχισε νὰ πάσχῃ πολὺ εἰς τὸ στήθος, καὶ τοῦτο τοῦ ἐσυνέδῃ πρὶν ἔτι ὑπάγωμεν εἰς Κάλαμον, καὶ μολοντί τὸν εἰχομεν εἰς καλὴν διαίταν, πίνων πολὺ ὀλίγον, πάντοτε ὁμῶς ἔπασχε) ἄφ' οὗ ἡσυχάσαμεν λοιπὸν, ἐσκεπτόμεθα μετὰ τοῦ Καπ. Μοσχούλα, ἀρχηγοῦ τῆς Ἀγοληνίτζας, τὸ τί νὰ κάμωμεν μὲ αὐτὸν τὸν Καλόγηρον, διότι ἔθεωρούσαμεν τὸ νὰ ἐκστρατεύσωμεν μὲ τὴν ὀμιλίαν τὴν ὁποίαν ἔκαμε κατὰ πρόσωπον τοῦ Νικηταρᾶ καὶ εἰς ἐπήκοον πάντων, ἦτο δύσκολον καὶ ἀσύμφορον· ἀπεφασίσαμεν λοιπὸν τὸ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ μάθωμεν εἰς ποῖον ἔχει ὑπόληψιν καὶ αὐτὸν τότε νὰ μεταχειρισθῶμεν ὄργανον καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασίν μας αὐτὴν ἀσηκῶνται ὁ Καπ. Μοσχούλας νὰ ὑπάγῃ νὰ πληροφορηθῇ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Ἀγιοπατέρα, τοὺς ὁποίους οὗτος εἶχεν ἐνδύσει καὶ μὲ καλογερικὰς ἐνδυμασίας τοὺς περισσοτέρους. (Ὁ Ἅγιος Πατέρας εἶχε μέγα σωρὸν ἀπὸ προσφοράς, τὰς ὁποίας τοῦ ἔφερε πᾶσαν στιγμὴν τὸ πλήθος τῶν προσκυνητῶν. αὐτὰς λοιπὸν τὰς προσφοράς εἶχεν ἀνθρώπους καὶ τὰς ἐπωλοῦσεν εἰς τοὺς ἰδίους προσκυνητὰς μὲ πολὺ καλὴν τιμὴν, εἶχε σωροὺς διαφόρων ἀρμάτων ἀσημένιων καὶ μαλαμοκαπνισμένων, καθὼς καὶ ἄλλους σωροὺς διαφόρων φορεμάτων τουρκικῶν, καὶ δι' αὐτὰ πάλιν εἶχεν ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τὰ ἐφύλαττον).

Ἐπιστρέφει λοιπὸν ὁ Καπ. Μοσχούλας μετὰ μίαν ὥραν καὶ μὲ λέγει ὅτι καθ' ὅς ἔλαβε πληροφορίας, τὸν μόνον τὸν ὁποῖον ὑπολήπτεται εἶναι ὁ Πνευματικὸς του (Καλόγηρός τις ἐβδομηκοντοῦτης κατοικῶν εἰς Δίδορην) καὶ τὸν ὁποῖον καὶ σέβεται καὶ ἀκούει. Ἀμέσως λοιπὸν κάμωμεν μίαν Διαταγὴν εἰς αὐτὸν καὶ τοῦ στέλλομεν καὶ ἓνα μουλάρι μὲ τρεῖς στρατιῶτας καὶ τὸν προσκαλοῦμεν διὰ τῆς ἐκεῖ Δημογεροντίας, τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν πολὺ πρωτὶ νὰ εὑρεθῇ ἐν τῇ μέσῳ μας, διότι τὸν θέλει ὁ στρατηγὸς διὰ σπουδαίαν ὑπόθεσιν καὶ οὕτω μετὰ τοῦ Καπ. Μοσχούλα ἐπ' αὐτῇ ἐπ' αὐτῇ νὰ ἀναπαυθῶμεν. (Ἰδοὺ εἰς ποῖον βαθμὸν ἀφοσιώσεως καὶ ἐν ταυτῇ ἀνοησίας ἐκατήντησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην).

Τὰ ἐξημερώματα τῆς ἐπιούσης ἔρχονται καὶ μᾶς ἐξυπνοῦν τρεῖς ἀπὸ τοὺς πλεόν ἐμπιστευμένους καὶ καλοὺς μας σωματοφύλακας καὶ μὲ λέγουν «Κύρ Γιῶργη, τὴν νύκτα αὐτὴν, ἦλθεν ὁ Ἅγιος καὶ μᾶς ἐτριγύριζε χωρὶς νὰ πατῇ εἰς τὴν Γῆν, τὸν εἶδομεν οἱ

ἴδιοι ἡμεῖς, σὲ παρακαλοῦμεν εἰπὲ τοῦ στρατηγοῦ νὰ μὴ λέγῃ ἐναντίον του, διότι καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι δὲν τὸ ὑποφέρομεν». Τοὺς ἡσύχασα μὲ τὴν ὑπόσχεσιν τὸ νὰ λαλήσω τοῦ στρατηγοῦ. Τοιαύτην λοιπὸν ἐπίδρασιν εἶχεν ὁ Ἀγιοπατέρας ἐπὶ τῶν ἀπλοϊκῶν πνευμάτων τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν χωρικῶν, ὥστε ἂν ὁ Καλόγηρος αὐτὸς εἶχεν ὁ ἴδιος ὀλίγον πνεῦμα, ὅχι μόνον τὸ ἔθνος ἤθελε βοηθήσει ἄρκετά, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτὸν του ἤθελε δοῦν, ἅψ' οὗ τὸν ὑπέλαθεν ὡς καθαυτὸ Ἅγιον, ὅχι μόνον τοῦ ἐπρόσφεν ὅλην σχεδὸν τὴν ἀποκτηθεῖσαν κατὰ τὸν πόλεμον τουρκικὴν περιουσίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν του τὴν ζωὴν ἐθυσίαζεν εἰς τὴν στιγμὴν, φθάνει ὁ Παπουλάκος νὰ τοὺς διέταττε. Ἐκτὸς τῶν ὧσων πραγμάτων εἰς σωροὺς εἶχε, τὰ ὅποια μᾶς ἔκαμαν ἐντύπων, εἶχε καὶ τὰς καλύδας του γεμάτας διαφόρων ἀσημένιων καὶ μαλαμοκαπνισμένων εἰκόνων, πλὴν, εἰς μικρὸν διάστημα ἔχασε τὰ πάντα, διότι ἡ Ἀγυρτεία ἡνωμένη μὲ τὴν Ἀνοησίαν, ἔκαμον ὥστε ταῦτα πάντα νὰ γίνωσι λάφυρα τῶν Αἰγυπτίων, σφαγέντων παρὰ τῶν ἰδίων καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ὁπαδῶν του.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν πολὺ πρωτῶ, φθάνει ἀπὸ τὴν Δίβραν ὁ καλόγηρος, τὸν ὁποῖον ἐπεριοιήθημεν καὶ τοῦ διηγῆθημεν τὰ διατρέξαντα μὲ τὸν Παπουλάκον, τὸν παρεκάλεσαμεν δὲ νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ μεταχειρισθῇ κάθε τρόπον διὰ νὰ πείσῃ τὸν Παπουλάκον, διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Καπετὰν Νικηταρὰν μὲ ὅλον του τὸν στρατὸν καὶ εἰς ἐπήκοον πάντων νὰ τὸν εὐλογήσῃ καὶ νὰ τοῦ εἰπῇ νὰ ὑπάγῃ κατὰ τοῦ ἔχθρου. Ὁ Γέρων Καλόγηρος μὲ λέγει: «Εἶναι πολὺ ἀνόητος, παιδιά μου, αὐτὸς ὁ τυχερὸς ἄνθρωπος, πολλάκις τὸν ἐλάλησα, πλὴν δὲν ἀλλάζει τρόπον, πλὴν ἡσυχάσατε καὶ ἐλπίζω νὰ τὸν κατορθώσῃ νὰ τὸ κάμῃ αὐτὸ ποῦ μοῦ εἶπατε, διότι καὶ μὲ σέβεται καὶ μὲ ἀκούει» καὶ οὕτως ἀνεχώρησε (καὶ ταῦτα πάντα ἐνηργήθησαν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Νικηταρᾶ). Ὁ Γέρων Καλόγηρος ὅ,τι μᾶς ὑπεσχέθη καὶ τὸ ἐξετέλεσε, μετὰ μίαν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεώς του ἔρχεται Καλόγηρός τις καὶ παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Νικίτην τοῦ λέγει: «Ὁ Ἅγιος Πατέρας μὲ ἔστειλε, Καπετὰν Νικηταρᾶ, νὰ Σᾶς εἰπῶ νὰ πάρητε τοὺς στρατιώτας ὅλους μαζὺ σας καὶ νὰ ὀρίσητε εἰς τὴν Καλύδην του, ὅπου ἔχει νὰ Σᾶς ὀμιλήσῃ». Τότε μετὰ τοῦ Καπ. Μοσχούλα εἶπομεν εἰς τὸν Νικίτην τὸ σχέδιον ὅπερ διωργανώσαμεν, παρακαλέσαντες αὐτὸν νὰ φερθῇ μὲ ὅλην τὴν εὐλάβειαν καὶ εὐπειθείαν διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀναχωρήσωμεν καὶ διότι... οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι».

Τὸ ἐδέχθη πλὴν μὲ μεγάλην του δυσარέσκειαν. Ἀσκηώθημεν λοιπὸν ἅπαντες καὶ πλησιάσαντες εἰς τὴν Καλύδην του, προηγουμένου τοῦ Καπ. Νικηταρᾶ, θεωροῦμεν τὸν Καλόγηρον ἐξερχόμενον καὶ ἅψ' οὗ ἀνέβη εἰς λίθον ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Νικηταρὰν καὶ τὸν λέγει:

«Ἀπόψε ὁ Ἅγιος Γεώργιος Καβαλάρης ἦλθε καὶ μὲ διέταξε

ὅτι νὰ κτυπηθοῦν οἱ ἐχθροὶ μας Ὁθωμανοί, διότι ὁ καιρὸς ἔφθασε.
Ὑπάγε λοιπὸν Καπ. Νικηταρᾶ νὰ κτυπήσῃς τοὺς Τούρκους μετὰ
τοῦ στρατοῦ σου καὶ σὲ εἶχομαι νὰ θριαμβεύσῃς...»

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν λοιπὸν πρῶτος ὁ Νικηταρᾶς, κατόπιν ἡμεῖς
ἀσπασθέντες τὴν ἁγίαν χεῖρα του ἀνεχωρήσαμεν εὐχαριστοῦντες
τὸν γέροντα Καλόγηρον πνευματικόν του, οἱ δὲ στρατιῶται μας
ἔτρεχον μετ' εὐχαριστήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ νὰ πολεμήσωσι, διότι
μᾶς ἠϋλόγησεν, ἔλεγον, ὁ Παπουλάκος...

Τοιαύτη ἐστάθη ἡ σκηνὴ μας μετὰ τὸν ἀνοητότατον αὐτὸν Ἀγύρτην».

(Ἐν Βραίλᾳ τῇ 23 Ἰουλίου 1912)

ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΔΑΛΛΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ "ΡΟΔΟΔΑΦΝΕΣ,,

SONETTO

ΜΟΥ φόρτωσε ἡ Ἐνθύμοι βαρὺν στανρὸ σιὸν ὦμο,
καὶ πῆρα πάλι τὸν παλῆρό, τὸν ξεχασμένο δρόμο,
καὶ γύρισα στὰ ἔμμορφα τ' ἀγαπημένα μέρη
ποῦ ἡ καρδιά μου σοῦστησε χίλιες φορὲς καοτέρη.
Με κύτταξαν ἀμίλητα τὰ δένδρα καὶ οἱ βράχοι,
κ' οἱ λόγγοι ποῦ μᾶς εἶχαν ὀδὴ τόσες φορὲς μονάχοι.
Μόνο ἡ λεύκα ἡ ψηλὴ τὸ ὄνομά σου λέει.
Ἐνα πονεϊκὸ πουλὶ ἐκεῖ στὴν πάνω σιράτα
μὲ ῥώτησε τί γίνεται ἡ κόρη ἡ μαυρομμάτα,
καὶ μιὰ βουσοῦλα ἀρχίνησε σιγὰ - σιγὰ νὰ κλαίῃ...

Ο ΚΙΣΣΟΣ ΜΟΥ

Ἀγαπημένε μου κισσέ, ὅπου σφιχταγκαλιάζεις,
Τὸ κάθε γέρικο κορμὸ καὶ τοῖχο μὲ στοργή,
κι' ὡς στὴ στερνή τους τὴ στιγμὴ σὰν μάννα τὰ σκεπάζεις,
καὶ πέφτεις καὶ σωριάζεσαι μαζί μ' αὐτὰ στὴ γῇ.
Κισσέ μου βαθυπράσινε, ζηλεύω τὴ καρδιά σου,
ποῦ δὲν ἀλλάζει ἰδανικά. Ἴδια παντοτεινὴ
Δείχνουνε ἀφοσίωσι καὶ πίστι τὰ κλαδιά σου
σὲ μιὰν ἀγάπη μοναχὰ καὶ πρώτη καὶ στερνὴ.

(Σ μύρνη)

ΣΥΛΒΙΟΣ